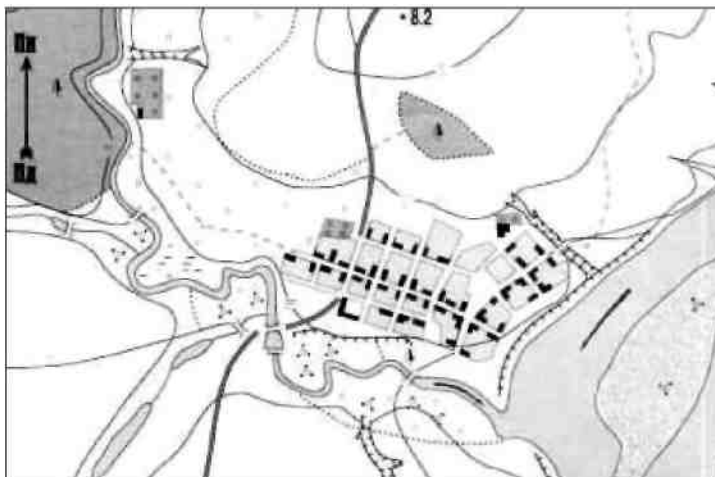

ГЕОГРАФІЯ

Завдання 1—40 мають по чотири варіанти відповіді, із яких лише **ОДИН ПРАВИЛЬНИЙ**.

1. Укажіть, хто перший з європейців проклав морський шлях до Індії навколо Африки:
А Марко Поло;   **Б** Христофор Колумб;
В Мартін Бехайм;   **Г** Васко да Гама.
2. Визначте, за яким азимутом потрібно повертатися учням з прогулянки додому, якщо вони постійно йшли за азимутом 85° :
А 95° ;   **Б** 265° ;
В 145° ;   **Г** 135° .

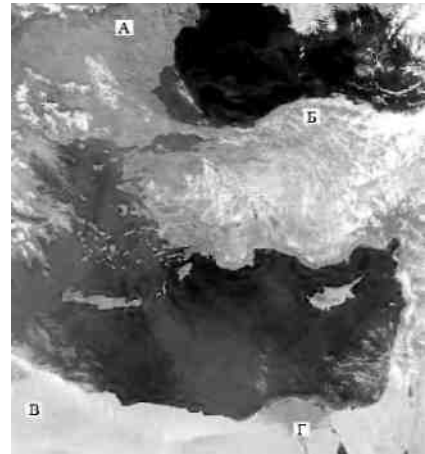
3. Використовуючи план місцевості (див. мал.), визначте, скільки приблизно часу потрібно учневі, щоби без зупинки подолати відстань стежкою від західної околиці села до річки, що протікає попід лісом, якщо швидкість руху учня становить $4,5$ км/год:
А 3 хв;   **Б** 7 хв;
В 4 хв;   **Г** 10 хв.

Масштаб 1 : 20 000

4. Укажіть, на якій паралелі 22 червня сонячні промені опівдні падають прямовисно:
А $23,5^\circ$ пд. ш;   **Б** $66,5^\circ$ пд. ш;
В $23,5^\circ$ пн. ш;   **Г** $66,5^\circ$ пн. ш.
5. Визначте, які форми поверхні мають абсолютні висоти від 1 000 до 2 000 м над рівнем моря:
А височини;   **Б** високі гори;
В середньовисотні гори;   **Г** низькі гори.
6. Укажіть, якому поняттю відповідає визначення: «річка разом із притоками»:
А річкова система;   **Б** річковий вододіл;
В річище;   **Г** річковий басейн.
7. Назвіть, який географічний об'єкт знаходиться на місці тектонічного розлому (грабена), що утворився в результаті відокремлення Аравійського півострова від Африканського континента:
А Середземне море;   **Б** Гібралтарська протока;
В Гвінейська затока;   **Г** Червоне море.
8. Укажіть, чому ґрунти тайги бідні гумусом:
А гумус вимивається вглиб опадами;
Б не всі рослинні рештки перегнивають;
В недостатньо мікроорганізмів;
Г швидкоростуча рослинність у лісі не дає можливості накопичуватися гумусу.

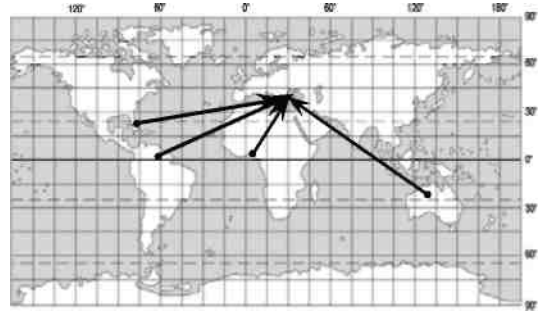
9. На космічному знімку (див. мал.) літерами позначені чотири райони одного з регіонів Землі. Оберіть літеру (А, Б, В чи Г), якою позначений район, найбільш придатний для вирощування бавовнику, бо саме тут влітку вдосталь як сонячного тепла, так і води.

10. Укажіть, який материк знаходиться на південь від Австралії:
А Африка;   Б Євразія;
В Антарктида;   Г Південна Америка.
11. Укажіть середню абсолютну висоту підльодовикової поверхні Антарктиди:
А 410 м;   Б 5 000 м;
В 1 000 м;   Г 2 040 м.
12. Визначте, у якому кліматичному поясі знаходяться звужена частина материка Північна Америка (між 30° і 13° пн. ш.) та острови Карибського моря:
А помірному;   Б тропічному;
В субтропічному;   Г екваторіальному.
13. Укажіть, які гори у Євразії відносяться до давніх відроджених складчасто-брилових:
А Альпи;   Б Тянь-Шань;
В Кавказ;   Г Карпати.
14. Визначте, які природоохоронні установи створюються з метою збереження у природному стані типових або унікальних природних комплексів, де заборонено будь-які види людської діяльності, крім тих, що пов'язані із розробкою наукових засад охорони навколишнього природного середовища, ефективного використання природних ресурсів та екологічної безпеки:
А заказники;   Б національні природні парки;
В заповідники;   Г пам'ятки природи.
15. Укажіть, який географічний об'єкт України знаходиться найближче до Північного полюса:
А мис Сарич;
Б мис Тарханкут;
В с. Грем'яч (Чернігівська область);
Г с. Соломонове (Закарпатська область).
16. Визначте, яка височина в Україні має найвищу точку г. Берда:
А Волинська;   Б Подільська;
В Придніпровська;   Г Хотинська.
17. Укажіть, який з регіонів України одержує найбільше сонячної енергії:
А Крим;   Б Закарпаття;
В Полісся;   Г Західний лісостеп.

18. Визначте, яке твердження є правильним для Південного берега Криму:
- А** сформувався середземноморський тип клімату;
  - Б** виділяють атлантико-континентальну і континентальну підобласті клімату;
  - В** зима морозна, з встановленням тривалого снігового покриву;
  - Г** погода взимку визначається впливом помірних повітряних мас, а влітку — арктичних повітряних мас.
19. У якому регіоні України найменша густота річкової мережі:
- А** в Українських Карпатах;
  - Б** у степах між річками Дніпро і Молочна;
  - В** у лісостепу між річками Південний Буг та Дніпро;
  - Г** на Поліссі між річками Горинь та Дніпро.
20. Назвіть річку, що за довжиною третя в Європі:
- А** Дунай;   **Б** Дніпро;
  - В** Дністер;   **Г** Південний Буг.
21. Укажіть регіон України, де річки характеризуються дуже малим похилом та незначною швидкістю течії, що значно посилює заболоченість прибережних територій:
- А** гірські річки Карпат і Криму;
  - Б** річки Полісся;
  - В** річки, що перетинають Подільську і Придніпровську височини;
  - Г** річки Донецької височини.
22. Укажіть, де в Україні найменше збереглися природні рослинні угруповання:
- А** ліси;   **Б** болота;
  - В** степи;   **Г** альпійські луки.
23. Укажіть, яке із міст України не є обласним центром:
- А** Луцьк;
  - Б** Сімферополь;
  - В** Ужгород;
  - Г** Херсон.
24. Укажіть, у якій із областей України найбільша щільність населення:
- А** Львівській;
  - Б** Рівненській;
  - В** Донецькій;
  - Г** Чернігівській.
25. Назвіть країну із найчисленнішою українською діаспорою:
- А** Росія;   **Б** Канада;
  - В** Австралія;   **Г** США.
26. Позначте, яким видом палива найкраще забезпечена Україна:
- А** кам'яне вугілля;   **Б** нафта;
  - В** природний газ;   **Г** горючі сланці.
27. Укажіть, для розміщення яких виробництв провідним є сировинний фактор:
- А** виробництво меблів;
  - Б** гірничо-хімічна промисловість;
  - В** швейна промисловість;
  - Г** виробництво алюмінію.

28. Проаналізуйте картосхему вантажопотоків і вкажіть, яку сировину імпортує Україна для підприємства, що знаходиться в Миколаєві:
- A** залізну руду;
  - Б** бавовну;
  - В** боксити;
  - Г** нафту.

29. Укажіть на базі чого сформований Донецький металургійний район:
- A** власної руди, довізного палива;
  - Б** довізної руди, власного палива;
  - В** важкого машинобудування;
  - Г** хіміко-індустріального комплексу.
30. Назвіть економічний район України, де за ступенем забруднення виділено територію екологічної катастрофи:
- A** Придніпровський;
  - Б** Центральний;
  - В** Столичний;
  - Г** Північно-Східний.
31. Який устрій переважає у більшості країн світу:
- A** монархії;
  - Б** імперії;
  - В** республіки;
  - Г** конфедерації.
32. Укажіть варіант, де всі з названих країн є абсолютними монархіями:
- A** Оман, Саудівська Аравія, ОАЕ;
  - Б** Бутан, Ватикан, Франція;
  - В** Іспанія, Швеція, Бельгія;
  - Г** Лесото, Свазіленд, Марокко.
33. Встановіть, яка група країн не входить до ЄС:
- A** Латвія, Литва, Естонія;
  - Б** Ісландія, Канада, Туреччина;
  - В** Велика Британія, Данія, Ірландія;
  - Г** Австрія, Швеція, Фінляндія.
34. Встановіть кількість населення у світі на початку 2008 року:
- A** 425 мільйонів осіб;
  - Б** 6,6 млрд осіб;
  - В** 9,5 млрд осіб;
  - Г** 3 млрд осіб.
35. У яку мовну групу об'єднують французів, італійців, іспанців:
- A** кельтську;
  - Б** романську;
  - В** германську;
  - Г** слов'янську.
36. Укажіть, в якому регіоні найвищий відсоток в статеві-віковій структурі населення становлять діти:
- A** Європа;
  - Б** Латинська Америка;
  - В** Північна Америка;
  - Г** Австралія.
37. Укажіть, яке із тверджень правильне для епохи НТР:
- A** частка зайнятих у невиробничій сфері знизилася;
  - Б** другорядними галузями у промисловості світу стали машинобудування, енергетика, хімічне виробництво;
  - В** збільшилася роль ресурсного фактора в розміщенні виробництва;
  - Г** зросла роль невиробничої сфери в економіці світу.

38. Визначте, яка з груп країн володіє найбільшими запасами нафти:
А Росія, Азербайджан, Білорусь;   **Б** Венесуела, Мексика, Бразилія;
В Нігерія, Алжир, Габон;   **Г** Саудівська Аравія, Ірак, Кувейт.
39. Визначте, які країни виділяються у світі найбільшими обсягами виплавки первинного алюмінію:
А Колумбія, Перу, Чилі;
Б США, Канада, Китай, Австралія;
В Італія, Бельгія, Австрія, Угорщина;
Г Малайзія, Монголія, Японія.
40. Визначте країни, що займають провідні позиції у світі за збором соняшника:
А Аргентина, Україна;   **Б** Китай, Індія;
В Індонезія, Бангладеш;   **Г** Франція, ФРН.

У завданнях 41—50 встановіть відповідність інформації, позначеної цифрами і буквами, — утворіть логічні пари.

41. Встановіть відповідність між географічними об'єктами та їх характерними ознаками:

1 Мак-Кінлі; 2 Конго; 3 Урал; 4 Байрон.	А давні за віком і дуже зруйновані гори, межа між Азією і Європою; Б мис — крайня точка Австралії; В найвища вершина Північної Америки; Г найглибше озеро у світі; Д найповноводніша річка Африки.

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

42. Встановіть відповідність між материками та географічними об'єктами і характеристиками в межах їхніх територій:

- 1 Африка;
 2 Південна Америка;
 3 Північна Америка;
 4 Євразія.

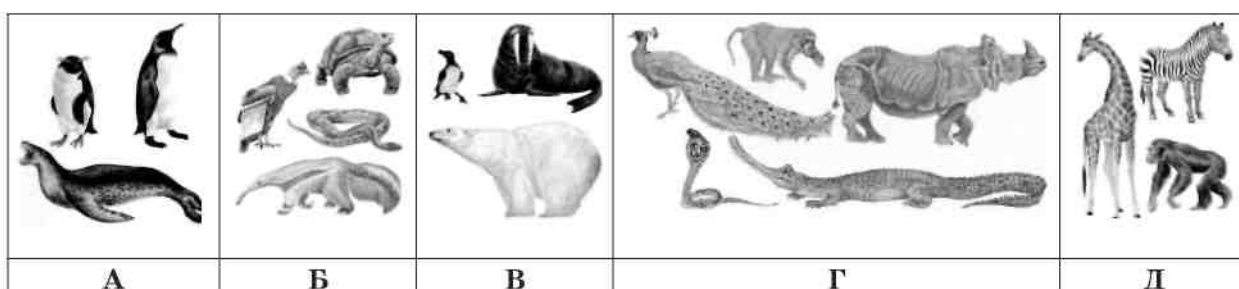
	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

- А** на материку розміщене нагір'я, яке називають «дахом світу»;
Б для частини материка характерні зарості чагарникової рослинності, яку називають «скреб»;
В на материку розміщена природна зона, яку тут називають «пампа»;
Г у північній частині материка у суходіл глибоко вдається затока, яку образно називають «мішком з льодом»;
Д сухі русла річок на цьому материку називають «ваді».

43. Установіть відповідність між природними комплексами та буквами, якими позначені характерні для цих комплексів тварини (див. мал.):

- 1 природний комплекс арктичних пустель;
 2 природні комплекси Південної Америки;
 3 природні комплекси Африки;
 4 природні комплекси тропічної Азії.

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

44. Встановіть відповідність між середньомісячними температурами та частинами території України, для яких вони характерні:

1 -8° ;	А середня температура липня в південних районах України;
2 -4° ;	Б середня температура січня на Південному березі Криму;
3 $+15^{\circ}$;	В середня температура січня в західних районах України;
4 $+23^{\circ}$.	Г середня температура січня в північно-східних районах України; Д середня температура липня в високогірній частині Українських Карпат.

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

45. Встановіть відповідність між типами озер за походженням улоговин та особливостями їх формування чи поширення на території України:

1 дельтові та заплавні озера;	А виникають при відокремленні частини морської акваторії піщаними косами чи пересипами;
2 озера-лимани;	Б утворюються в результаті відокремлення річковими наносами частини річища чи рукава річки;
3 карові озера;	В виникають внаслідок зсуву чи обвалу, що перегороджує шлях водному потоку;
4 озера-лагуни.	Г утворюються в результаті затоплення річкових долин морем;
	Д утворилися у нашій країні тільки в межах найвищої частини Карпат.

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

46. Встановіть відповідність між породами дерев та особливостями їх поширення на території України:

1 бук європейський;	А дерево, що поширене на висотах 1200—1650 м у Карпатах;
2 бук таврійський;	Б рослина-релікт в межах території нашої країни;
3 сосна звичайна;	В одна з основних листяних порід гірського Криму;
4 тис ягідний.	Г одна з основних хвойних порід на території Полісся, піщаних ділянок у межах Причорноморської низовини;
	Д одна з основних листяних порід території Українських Карпат, західних районів Поділля і Волині.

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

47. Встановіть відповідність між поняттями, що характеризують населення, та їх визначеннями:

1 природний приріст;	А зростання міст і поширення міського способу життя;
2 статеві-вікова структура;	Б переміщення населення, що пов'язані зі зміною місця проживання;
3 постійні міграції;	В показник, що характеризує розподіл населення на території і вимірюється у кількості осіб на км^2 ;
4 густота.	Г співвідношення між населенням різного віку та статі;
	Д різниця між народжуваністю і смертністю.

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

48. Встановіть відповідність між електростанціями та їхніми типами:

1	Хмельницька, Рівненська;	А	ГЕС;
2	Трипільська, Ладизинська;	Б	АЕС;
3	Кременчуцька, Новодністровська;	В	ВЕС;
4	Донузлавська, Східницька.	Г	ГАЕС;
		Д	ТЕС.

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

49. Встановіть відповідність між видом транспорту та його характерними особливостями:

- 1 автомобільний;
- 2 залізничний;
- 3 трубопровідний;
- 4 повітряний.

- А** має найнижчу собівартість транспортування рідких і газоподібних вантажів;
- Б** працює в Україні сезонно і в останні роки здебільшого перевозить вантажі;
- В** має велике значення для перевезення на короткі відстані, хоча собівартість досить значна;
- Г** характеризується великою швидкістю перевезень, а також їх високою собівартістю;
- Д** забезпечує відносно швидкий і регулярний рух незалежно від пори року.

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

50. Установіть відповідність між країною-членом ОПЕК та її столицею:

1	Саудівська Аравія;	А	Ер-Ріяд;
2	Венесуела;	Б	Тегеран;
3	Нігерія;	В	Багдад;
4	Ірак.	Г	Абуджа;
		Д	Каракас.

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

У завданнях 51—60 розташуйте запропоновані факти у правильній послідовності. Цифри 1 має відповідати обраний Вами перший факт, цифри 2 — другий і так далі.

51. Встановіть послідовність масштабів карт та планів місцевості від найдрібнішого:

- А** 1 : 200 000;
- Б** в 1 см 25 км;
- В** 1 : 500 000;
- Г** в 1 см 5 м.

	А	Б	В	Г
1				
2				
3				
4				

52. Встановіть послідовність розташування кліматичних поясів у Південній півкулі з півночі на південь:

- А** субекваторіальний;
- Б** помірний;
- В** субтропічний;
- Г** тропічний.

	А	Б	В	Г
1				
2				
3				
4				

53. Встановіть послідовність розміщення на материку у напрямку із заходу на схід гірських систем Євразії:

- А** Тянь-Шань;
- Б** Карпати;
- В** Альпи;
- Г** Кавказ.

	А	Б	В	Г
1				
2				
3				
4				

54. Встановіть послідовність зміни зональних природних комплексів (ландшафтів) Північної Америки на південь від тайги на рівнинах та міжгірних плато, від узбережжя Атлантичного океану вглиб материка:

- А степові;
- Б лісостепові;
- В пустельні і напівпустельні;
- Г мішанолісові.

	А	Б	В	Г
1				
2				
3				
4				

55. Встановіть послідовність епох горотворення, що проявилися в межах території Євразії та України від найдавнішої:

- А герцинська;
- Б мезозойська;
- В байкальська;
- Г альпійська.

	А	Б	В	Г
1				
2				
3				
4				

56. Встановіть послідовність поширення зональних типів ґрунтів на території України у напрямку з північного заходу на південний схід:

- А каштанові;
- Б дерново-підзолисті;
- В сірі лісові;
- Г чорноземи.

	А	Б	В	Г
1				
2				
3				
4				

57. Розташуйте послідовно характеристики водних мас за показником солоності від найбільшої до найменшої:

- А води центральної частини Чорного моря;
- Б поверхневі води Дністровського лиману;
- В водні маси Сиваша;
- Г води центральної частини Азовського моря.

	А	Б	В	Г
1				
2				
3				
4				

58. Обчисліть показники середньої густоти (щільності) населення для країн (див. табл.) і розташуйте зазначені країни у порядку зростання цього показника:

	Країна	Кількість населення (млн осіб)	Площа (тис. км ²)
А	Китай	1 320	9 598
Б	Мексика	108	1 967
В	ФРН	82,5	357
Г	Нігерія	132	834

	А	Б	В	Г
1				
2				
3				
4				

59. Розташуйте країни в порядку зростання кількості автомобілів, що випускаються у країні за рік від найменшої до найбільшої кількості:

- А Японія;
- Б Україна;
- В Франція;
- Г Білорусь.

	А	Б	В	Г
1				
2				
3				
4				

60. Розташуйте послідовно з півночі на південь вздовж 30° сх.д. місця прояву несприятливої геоecологічної ситуації:

- А зона екологічного лиха через катастрофу на ЧАЕС;
- Б підняття рівня сірководневого шару в морі через забруднення, що може спричинити екологічне лихо;
- В наступ пісків найбільшої в світі пустелі через нераціональне природокористування;
- Г порушення водообміну дамбою між затокою та річкою у межах другого за величиною міста найбільшої за площею країни світу.

	А	Б	В	Г
1				
2				
3				
4				